

Моніторинг якості води в басейні р. Рось у січні - лютому 2025 року

Відповідно до наказу Держводагентства України від 08.01.2025 р. №29 «Про затвердження Програми державного моніторингу вод», Регіональним офісом водних ресурсів річки Рось здійснюється постійний моніторинг якості водних ресурсів у басейні річки Рось. Відбір проб води здійснюється щомісячно у визначених Наказом пунктах спостереження в терміни, зазначені у погодженому з Міжрегіональним офісом захисних масивів Дніпровських водосховищ графіку відбору та завезення проб води на фізико-хімічний аналіз. У відповідності до затвердженого графіку відбору та завезення проб води, РОВР Росі у січні-лютому 2025 року відібрано 6 проб з річки Рось в створах питних водозаборів:

- р. Рось (права притока р. Дніпро):

- 218 км, с.Глибичка (питний водозабір м. Біла Церква);
- 118 км, Богуславське вдсх. (питний водозабір м. Богуслав);
- 102 км, с.Тептіївка (питний водозабір м. Миронівка).

Вимірювання показників якості поверхневих вод у пробах, відібраних РОВР Росі на Білоцерківському, Богуславському та Миронівському питних водозаборах, здійснює лабораторія моніторингу вод Північного регіону Міжрегіонального офісу захисних масивів Дніпровських водосховищ.

Фахівцями РОВР у Черкаській області в рамках діагностичного моніторингу на території басейну Росі проби води на фізико-хімічний аналіз відбираються в 1 створі:

- р. Рось, 64 км, м. Корсунь-Шевченківський (питний водозабір).

Проведення аналізів води, відібраних на питному водозабір м. Корсунь - Шевченківський здійснює басейнова лабораторія моніторингу вод та ґрунтів регіонального офісу водних ресурсів у Черкаській області. Результати виконаних вимірювань якості води Міжрегіональний офіс захисних масивів Дніпровських водосховищ та регіональний офіс водних ресурсів у Черкаській області надсилають РОВР Росі. РОВР Росі аналізує та узагальнює інформацію щодо якісного стану поверхневих вод по всьому басейну р. Рось.

Показники якості води р. Рось на питних водозаборах в січні 2025 р.

Водозабір у с. Глибичка Білоцерківського району Київської області

(дані лабораторії моніторингу вод Північного регіону

Міжрегіонального офісу захисних масивів Дніпровських водосховищ)

Показники	Гранично допустимі концентрації	Фактична концентрація	
		січень	лютий
Температура, °С	-	-	-
рН, од. рН	-	6,8	7,9
Завислі речовини, мг/дм ³	25,0	20,0	22,0
Прозорість, см	-	23,1	22,1
Кольоровість, град.	-	12,7	12,4
Розчинений кисень, мг/дм ³	≥ 6,0	-	-
Сухий залишок, мг/дм ³	-	489,0	555,0
Мінералізація, мг/дм ³	-	307,0	348,5
Фосфати, мг/дм ³	2,14	0,10	1,71
Амоній сольовий, мг/дм ³	1,0	0,36	0,96
Нітриди, мг/дм ³	-	0,03	0,11
Нітрати, мг/дм ³	-	2,44	1,86
ХСК, мг/дм ³	50,0	20,8	28,5

БСК5, мг/дм ³	3,0	3,6	1,7
Залізо загальне, мг/дм ³	-	0,09	0,12
Марганець, мг/дм ³	-	0,08	0,07
Хром загальний, мкг/дм ³	-	<2,0	24,4
Кадмій, мкг/дм ³	<0,45	0,8	<0,4
Свинець, мкг/дм ³	14,0	<10,0	<10,0
Нікель, мкг/дм ³	34,0	14,8	38,2
Миш'як, мкг/дм ³	-	<10,0	<10,0
Ртуть та її сполуки, мкг/дм ³	0,07	-	-
Кобальт, мкг/дм ³	-	<6,0	<6,0

*- жовтим кольором виділено показники, що перевищують норматив

Водозабір у м. Богуслав Київської області

(дані лабораторії моніторингу вод Північного регіону

Міжрегіонального офісу захисних масивів Дніпровських водосховищ)

Показники	Гранично допустимі концентрації	Фактична концентрація	
		січень	лютий
Температура, °С	-	-	-
рН, од. рН	-	7,6	6,9
Завислі речовини, мг/дм ³	25,0	6,4	41,6
Прозорість, см	-	29,0	20,0
Кольоровість, град.	-	14,1	12,4
Розчинений кисень, мг/дм ³	≥ 6,0	-	-
Сухий залишок, мг/дм ³	-	680,0	763,0
Мінералізація, мг/дм ³	-	454,5	477,5
Фосфати, мг/дм ³	2,14	1,78	1,20
Амоній сольовий, мг/дм ³	1,0	1,8	1,39
Нітри, мг/дм ³	-	0,12	0,08
Нітрати, мг/дм ³	-	15,7	16,6
ХСК, мг/дм ³	50,0	32,6	29,9
БСК5, мг/дм ³	3,0	2,6	4,3
Залізо загальне, мг/дм ³	-	0,15	0,15
Марганець, мг/дм ³	-	0,09	0,06
Хром загальний, мкг/дм ³	-	<2,0	4,7
Кадмій, мкг/дм ³	<0,45	<0,4	<0,4
Свинець, мкг/дм ³	14,0	<10,0	<10,0
Нікель, мкг/дм ³	34,0	23,7	<7,0
Миш'як, мкг/дм ³	-	<10,0	<10,0
Ртуть та її сполуки, мкг/дм ³	0,07	-	-
Кобальт, мкг/дм ³	-	<6,0	<6,0

*- жовтим кольором виділено показники, що перевищують норматив

Водозабір у с. Тептіївка Київської області
(дані лабораторії моніторингу вод Північного регіону
Міжрегіонального офісу захисних масивів Дніпровських водосховищ)

Показники	Гранично допустимі концентрації	Фактична концентрація	
		січень	лютий
Температура, °С	-	-	-
рН, од. рН	-	7,6	7,1
Завислі речовини, мг/дм ³	25,0	8,6	25,6
Прозорість, см	-	30,0	24,3
Кольоровість, град.	-	14,5	13,2
Розчинений кисень, мг/дм ³	≥ 6,0	-	-
Сухий залишок, мг/дм ³	-	692,0	745,0
Мінералізація, мг/дм ³	-	460,5	467,5
Фосфати, мг/дм ³	2,14	1,78	1,21
Амоній сольовий, мг/дм ³	1,0	1,29	1,67
Нітри, мг/дм ³	-	0,12	0,07
Нітрати, мг/дм ³	-	15,1	34,1
ХСК, мг/дм ³	50,0	42,8	29,9
БСК5, мг/дм ³	3,0	2,65	5,4
Залізо загальне, мг/дм ³	-	0,13	0,20
Марганець, мг/дм ³	-	0,095	0,05
Хром загальний, мкг/дм ³	-	<2,0	11,3
Кадмій, мкг/дм ³	<0,45	<0,4	0,5
Свинець, мкг/дм ³	14,0	<10,0	<10,0
Нікель, мкг/дм ³	34,0	44,9	7,1
Миш'як, мкг/дм ³	-	<10,0	<10,0
Ртуть та її сполуки, мкг/дм ³	0,07	-	-
Кобальт, мкг/дм ³	-	<6,0	<6,0

*- жовтим кольором виділено показники, що перевищують норматив

Водозабір у м. Корсунь-Шевченківський Черкаської області
(дані лабораторії регіонального офісу водних ресурсів у Черкаській області)

Показники	Гранично допустимі концентрації	Фактична концентрація	
		січень	лютий
Температура, °С	-	2,0	1,0
рН, од. рН	-	8,2	8,3
Завислі речовини, мг/дм ³	25,0	6,6	8,2
Прозорість, см	-	30,0	32,0
Кольоровість, град.	-	-	-
Розчинений кисень, мг/дм ³	≥ 6,0	8,8	10,0
Сухий залишок, мг/дм ³	-	530,0	549,0
Мінералізація, мг/дм ³	-	-	-
Фосфати, мг/дм ³	2,14	1,1	0,85
Амоній сольовий, мг/дм ³	1,0	0,30	0,24

мг/дм ³			
Нітри, мг/дм ³	-	0,035	0,032
Нітрати, мг/дм ³	-	5,7	6,7
ХСК, мг/дм ³	50,0	51,0	53,0
БСК ₅ , мг/дм ³	3,0	4,7	2,6
Залізо загальне, мг/дм ³	-	0,10	0,17
Марганець, мг/дм ³	-	0,05	0,05
Хром загальний, мкг/дм ³	-	5,0	5,0
Кадмій, мкг/дм ³	<0,45	<0,4	<0,4
Свинець, мкг/дм ³	14,0	<10,0	<10,0
Нікель, мкг/дм ³	34,0	12,3	96,8
Миш'як, мкг/дм ³	-	<10,0	<10,0
Ртуть та її сполуки, мкг/дм ³	0,07	-	-
Кобальт, мкг/дм ³	-	<6,0	<6,0

*- жовтим кольором виділено показники, що перевищують норматив

Нормативні документи:

1. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.07.2012 №471 «Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів», що використовуються для потреб рибного господарства;
2. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 14.01.2019 №5, додаток 8 «Екологічні нормативи якості (ЕНЯ) для визначення хімічного стану масиву поверхневих вод» з Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод.

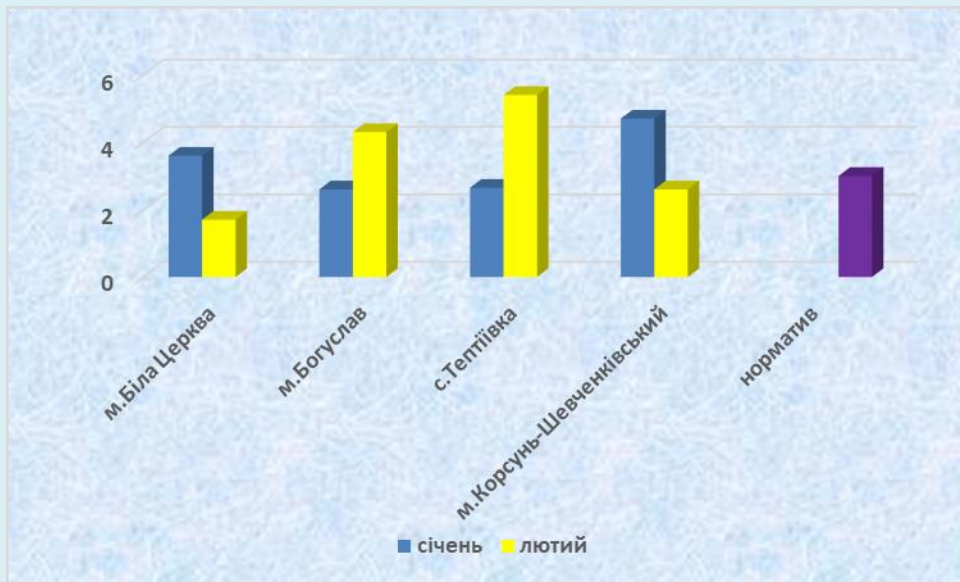
Перевищення нормативних значень за фізико-хімічними показниками якості води в створах питних водозаборів у лютому 2025 р. зафіксовано за показниками:

- **завислі речовини:** в 1,7 рази - на питному водозаборі м. Богуслав; в 1,02 рази - на питному водозаборі м. Миронівка.
- **амоній сольовий:** в 1,4 рази - на питному водозаборі м. Богуслав; в 1,7 рази - на питному водозаборі м. Миронівка.
- **ХСК:** в 1,06 рази - на питному водозаборі м. Корсунь-Шевченківський.
- **БСК₅:** в 1,4 рази - на питному водозаборі м. Богуслав; в 1,8 рази - на питному водозаборі м. Миронівка.

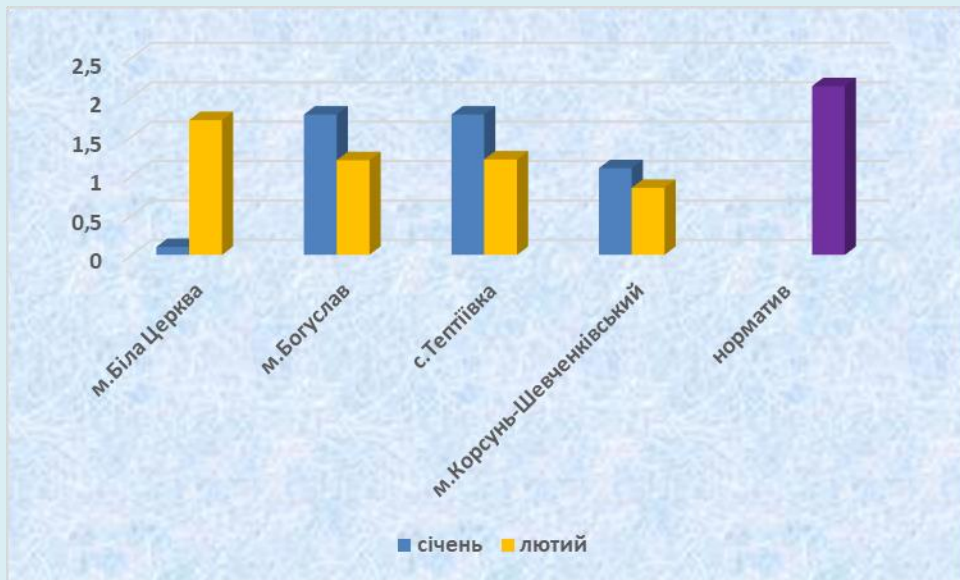
Перевищення нормативних значень за вмістом важких металів у лютому 2025 р. зафіксовано за показниками:

- **кадмій:** в 1,1 рази – на питному водозаборі м. Миронівка.
- **нікель:** в 1,1 рази - на питному водозаборі м. Біла Церква; в 2,8 рази - на питному водозаборі м. Корсунь-Шевченківський.

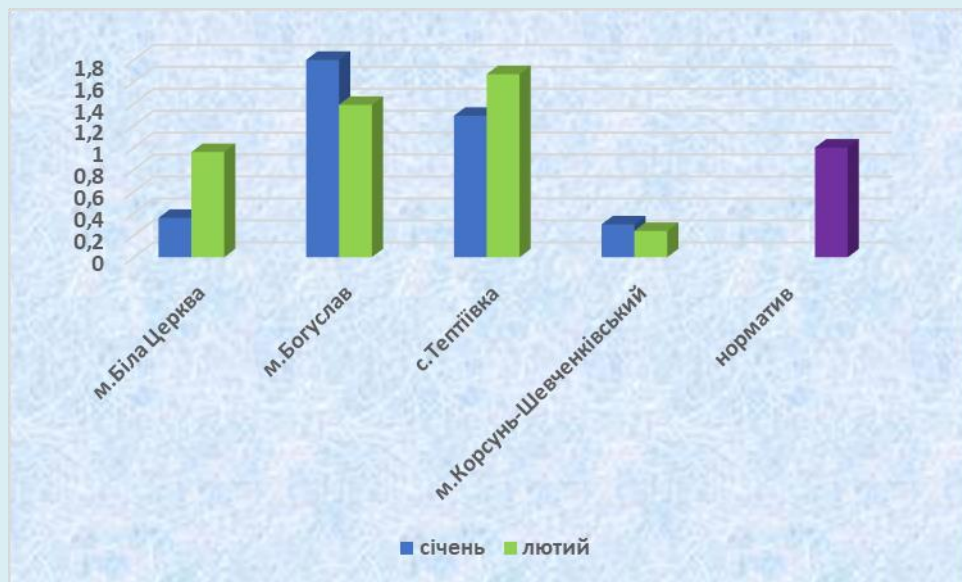
Перевищення значення **БСК₅** (що підтверджує надходження органічних речовин рослинного та тваринного походження у воду) у порівнянні із ГДК фіксується на питних водозаборах басейну Росі епізодично. У січні 2025 р. підвищений вміст **БСК₅** зафіксовано у створах питних водозаборів міст Біла Церква і Корсунь-Шевченківський, що обумовлено внутрішньо водоймовими процесами у Верхньому Білоцерківському та Корсунь-Шевченківському водосховищах, де розташовано створи водозаборів. Протилежна картина розподілу спостерігалася у лютому: найбільші концентрації відзначено у створах питних водозаборів (Богуслава та Миронівки), що характеризуються більшою проточністю та інтенсивнішим водообміном (рис.1)

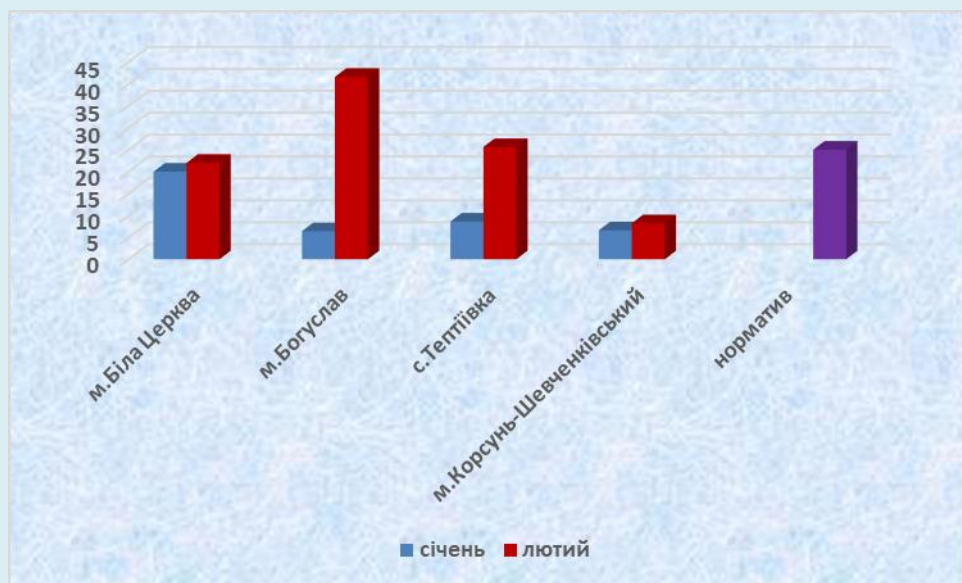
Вміст фосфатів у воді річки Рось в створах питних водозаборів наведено на рис.2. Протягом січня-лютого 2025 р. перевищень гранично допустимого нормативу за вмістом фосфатів в створах питних водозаборів басейну Росі не зафіксовано

Перевищення нормативу за вмістом **амонію сольового** у січні-лютому 2025 р. спостерігалось в створах питного водозабору м. Богуслава та питного водозабору м. Миронівка, розташованого на Росі в с. Тептіївка (рис.3). Значна зарегульованість річки Рось сприяє швидкій трансформації сполук азоту до нітратів та зменшенню концентрацій амонію сольового у воді. Тому перевищення нормативу за вмістом амонію сольового на цій ділянці річки може свідчити про вплив скидів недостатньо очищених стічних вод населених пунктів, розташованих вище за течією.

Вміст завислих речовин у воді річки Рось впродовж січня-лютого 2025 р. коливався в досить значному діапазоні. Зростання концентрацій, як правило, пояснюється процесами надходження завислих речовин з території водозбору при сніготаненні або при випадінні дощових опадів. Перевищення максимально допустимих концентрацій зафіксоване у проточних ділянках річки (Питні водозбори міст Богуслава та Миронівки, тоді як в межах водосховищ (водозбори міст Білої Церкви та Корсунь-Шевченківського) відбувається осадження завислих речовин та зниження показника вмісту завислих речовин (рис.4).

Значно нижче нормативів впродовж січня-лютого 2025 р. для місць розташування всіх питних водозборів залишалися показники концентрацій інших елементів у воді. Їх вміст відповідає сезонним коливанням та свідчить про помірний ступінь евтрофікації річки Рось.